

WPISUJE UCZEŃ

KOD UCZNI

--	--	--

DATA URODZENIA UCZNI

--	--	--	--	--	--	--	--

dzień   miesiąc   rok

UZUPEŁNIA ZESPÓŁ
NADZORUJACY

miejsce
na naklejkę
z kodem

dysleksja

SPRAWDZIAN W SZÓSTEJ KLASIE SZKOŁY PODSTAWOWEJ „Pory roku”

KWIECIEŃ 2002

Instrukcja dla ucznia

1. Sprawdź, czy zestaw egzaminacyjny zawiera 8 stron. Ewentualny brak stron lub inne usterki zgłoś nauczycielowi.
2. Na tej stronie i na karcie odpowiedzi wpisz swój kod i datę urodzenia.
3. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
4. Rozwiązania zapisuj długopisem albo piórem z czarnym lub granatowym tuszem/atramentem.
Nie używaj korektora.
5. W zadaniach od 1. do 20. są podane cztery odpowiedzi: A, B, C, D. Odpowiada im następujący układ kratek na karcie odpowiedzi:

A	B	C	D
---	---	---	---

6. Wybierz tylko jedną odpowiedź i zamaluj kratkę z odpowiadającą jej literą – np. gdy wybrałeś odpowiedź „A”:

■	B	C	D
---	---	---	---

7. Staraj się nie popełniać błędów przy zaznaczaniu odpowiedzi, ale jeśli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem i zaznacz inną odpowiedź.

⊙ ■	B	C	■
-----	---	---	---

8. Rozwiązania zadań od 21. do 25. zapisz czytelnie i starannie w wyznaczonych miejscach. Pomyłki przekreślaj.
9. Ostatnia strona arkusza jest przeznaczona na brudnopis. Zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane.

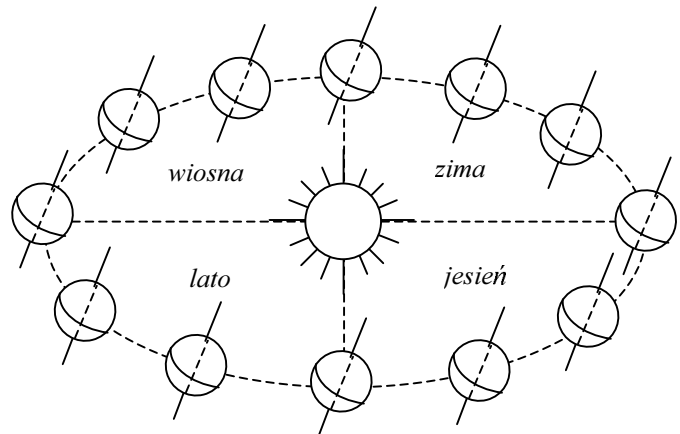
**Czas pracy:
60 minut**

**Liczba punktów
do uzyskania: 40**

Powodzenia!

S-A1-021

Ziemia krąży wokół Słońca po drodze zwanej orbitą. Pełny obieg Ziemi trwa jeden rok. W czasie tego ruchu oś ziemiska jest stale skierowana w stronę Gwiazdy Polarnej i nachylona do płaszczyzny orbity pod kątem około 67° . Występowanie pór roku jest właśnie skutkiem tego nachylenia, ponieważ w czasie ruchu Ziemi po orbicie różne obszary kuli ziemskiej są mocniej lub słabiej nasłoneczniane. Przez pół roku bardziej nasłoneczniona jest półkula północna, a przez następne pół roku – półkula południowa. Gdy na półkuli północnej zwierzęta szykują się do zimy, na południowej ptaki zaczynają zakładać gniazda.

- Ile czasu potrzebuje Ziemia, by okrążyć Słońce?
 A. pół roku,   B. trzy miesiące,   C. jeden rok,   D. jeden dzień.
- Kąt nachylenia osi ziemskiej do płaszczyzny orbity Ziemi jest kątem:
 A. pełnym,   B. rozwartym,   C. prostym,   D. ostrym.
- Jeśli na półkuli północnej trwa jesień, to na półkuli południowej:
 A. kończy się jesień,
 B. jest wiosna,
 C. zaczyna się zima,
 D. jest lato.
- Odkrycie, że Ziemia krąży wokół Słońca, zawdzięczamy:
 A. Krzysztofowi Kolumbowi,
 B. Mikołajowi Kopernikowi,
 C. Ferdynandowi Magellanowi,
 D. Janowi Gutenbergowi.

Starożytni Grecy wierzyli, że pory roku zmieniają się za sprawą bogini urodzaju Demeter.

Pewnego razu władca podziemnego Tartaru Hades porwał Korę - córkę Demeter. Zrozpaczona bogini rzuciła klątwę na ziemię, by ta nie rodziła więcej plonów, nie złościła się urodzajem. Zeus zgodził się więc, by Kora dwie trzecie roku spędzała u swej matki, zaś jedną trzecią roku u Hadesa, jako Persefona - pani podziemnego królestwa. Uszczęśliwiona Demeter zdjęła klątwę z ziemi. Od tego czasu co roku na wiosnę Demeter stroi ziemię w radosne szaty na powitanie swej córki, a późną jesienią, gdy się rozstają, płacze deszczem nad swym matczynym losem.

- Według Greków wiosna nadchodziła wraz z powrotem na ziemię:
 A. Demeter,   B. Hadesa,   C. Zeusa,   D. Kory.

6. Jaka pora roku od początku do końca przemijała na ziemi, gdy Persefona przebywała w Tartarze?

- A. lato,
- B. jesień,
- C. zima,
- D. wiosna.

7. Po którą książkę sięgniesz, chcąc dowiedzieć się o jeszcze innych wierzeniach starożytnych Greków?

- A. „Mitologia”,
- B. „Baśnie i legendy”,
- C. „Astronomia”,
- D. „Klimaty Ziemi”.

Kronika olsztyńska

(fragmenty)

- (1) **Gdy trzcina zaczyna płowieć,
a żołędź większy w dąbrowie,
znak, że lata złote nogi
już się szykują do drogi.**
- (2) **Lato, jakże cię ubłagać?
prośbą jaką? łkaniem jakim?
Tak ci pilno pójść i zabrać
w walizce zieleni i ptaki?**
- (3) **Ptaków tyle. Zieleni tyle.
Lato, zaczekaj chwilę.**

K. I. Gałczyński

8. Osoba mówiąca w wierszu:

- A. Niecierpliwie oczekuje końca lata.
- B. Chciałaby, żeby lato dłużej trwało.
- C. Szykuje się do wakacyjnej podróży.
- D. Opisuje piękno początku lata.

9. W których zwrotkach osoba mówiąca w wierszu zwraca się wprost do lata?

- A. 1, 2 i 3
- B. 2 i 3
- C. 1 i 3
- D. 1 i 2

10. Co w wierszu jest znakiem odchodzącego lata?

- A. dużo zieleni, ptaki i słońce,
- B. powrót z wakacyjnej wyprawy,
- C. kolor trzciny i wielkość żołędzi,
- D. pytania i błagalne prośby.

11. Jak powiedzieć: *latem*, *w lecie* czy *w lato*?

By upewnić się, które formy wyrazu *lato* są prawidłowe, sięgniesz do słownika:

- A. ortograficznego,
- B. wyrazów bliskoznacznych,
- C. wyrazów obcych,
- D. poprawnej polszczyzny.

12. Od zachodu nadciąga nad Polskę gruba warstwa chmur deszczowych. Najwcześniej zachmurzy się w:

- A. Zielonej Górze,
- B. Krakowie,
- C. Lublinie,
- D. Gdańsku.

13. Zaczęło padać za piętnaście dziewiąta wieczorem i padało do wpół do ósmej rano następnego dnia. Ile czasu padał deszcz?

- A. 11 godz. 45 min
- B. 10 godz. 15 min
- C. 10 godz. 45 min
- D. 11 godz. 15 min

Bociany przyleciały do swojego starego gniazda 5 kwietnia. Po 140 dniach znów odleciały do ciepłych krajów.

14. Bociany odleciały w:

- A. pierwszej połowie września,
- B. pierwszej połowie sierpnia,
- C. drugiej połowie września,
- D. drugiej połowie sierpnia.

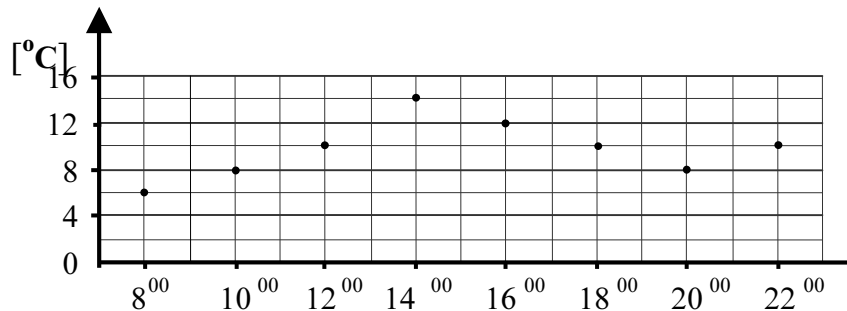
15. Malwina kupiła pod koniec maja pierwsze czereśnie. Za 20 dekagramów zapłaciła 1,60 zł. W czerwcu czereśnie były już dwa razy tańsze. Ile kosztował 1 kilogram czereśni w czerwcu?

- A. 8 zł
- B. 0,8 zł
- C. 4 zł
- D. 0,4 zł

16. Jesienią świstak gromadzi pod skórą zapas tłuszczu na zimę, powiększając aż o $\frac{2}{3}$ masę swego ciała. Na początku lata świstak ważył 3 kg. Ile kilogramów będzie ważył tuż przed zapadnięciem w sen zimowy?

- A. 2
- B. 5
- C. $4\frac{1}{2}$
- D. $3\frac{2}{3}$

Pewnego dnia w Letniewie przeprowadzono pomiary temperatury powietrza. Zanotowane wyniki pomiarów przedstawiono na wykresie.

17. Co ile godzin dokonywano pomiarów temperatury?

- A. 1
- B. 2
- C. 3
- D. 4

18. Jaka temperatura była o godzinie szóstej po południu?

- A. 12°C
- B. 10°C
- C. 9°C
- D. 8°C

19. Które zdanie jest prawdziwe?

- A. O 8⁰⁰ i 20⁰⁰ była taka sama temperatura.
- B. O godzinie 10⁰⁰ było cieplej niż o 20⁰⁰.
- C. 12°C było o godzinie 16⁰⁰.
- D. 16°C było o godzinie 14⁰⁰.

20. Jaka jest różnica między najwyższą a najniższą temperaturą zanotowaną w tym dniu?

- A. 2°C
- B. 4°C
- C. 6°C
- D. 8°C

21. Przeczytaj tekst i zanotuj w tabelce dane o rekordowych temperaturach w różnych miejscowościach. Dopisz w górnej części tabelki brakujący nagłówek.

Brudnopsis

